

Víra u Jaspere / Jaspers o víře

Na jednom místě (PhG 19 [- Phil.Gl.] chápe Jaspers víru v nejširším smyslu jako přítomnost v polaritách (Gegenwärtigsein in diesen Polaritäten). Míjí tím polarity na všech úrovních toho „obepínajícího“ (Umgreifendes), jímž jsem (jako člověk), založené v roztržce subjektu a objektu: na rovině pobytu (tubytí - Dasein) je to polarita mezi vnitřním světem a osvětím, na rovině vědomí vůbec polarita mezi vědomím a předmětem, na rovině ducha polarita mezi idejí ve mně a mezi objektivní idejí přicházející vstříc z věcí, a konečně na rovině existence polarita mezi existencí a transcendencí. Z tohoto místa zřetelně vysvítá, že místo víry není omezeno jen na poslední rovinu, totiž rovinu existence, která je vyhrazena člověku. Na jiném místě však čteme (W, 82), že víra je bezprostředností existence („Die Unmittelbarkeit der Existenz ist der Glaube“) a že se o ní rozhoduje v reflexi jejího radikálního zproblematizování resp. postavení do otázky. O něco dále pak, že víra je dějinností existence před její transcendencí. Tu se naopak zdá, že místo víry je vyhrazeno rovině existence a tak omezeno na člověka. Tomu nasvědčuje i další místo, na němž Jaspers mluví o nerozlučnosti víry, z níž jsem přesvědčen, a obsahu víry, jež uchopuji; nerozlučnosti víry, kterou uskutečňuji, a víry, kterou si v tomto uskutečnění přivlastňuji - jinými slovy: fides qua creditur a fides quae creditur. Subjektivní a objektivní stránka víry tvoří ve smyslu tohoto místa celek (PhG 13n). Jak je z uvedených míst zřejmé, není tu u Jaspere vše zcela vyjasněno, a to dokonce ani v jediném díle (jako je právě PhG). Není pochyby, že tato nevyjasněnost má své zcela určité předpoklady, ale i důsledky (zejména pokud jde o pojetí vztahu „obepínajícího“ různých úrovní k transcendenci).

(Praha, 680513-1.)

(Přepis ze strojopisné karty.)